

Kuolemaan liittyvät
käytännöt, tavat ja
kuolemaan
valmistautuminen

Sarianne Hartonen
20.-21.4.2022

Kirjan lähtökohdat 1/2

- Kuolemasta ja kuolemaan liittyvistä konkreettisista järjestelyistä tiedetään vähän, mutta kokonaisvaltaista opaskirjaa ei tähän asti ole ollut olemassa. Kuolevaisen käsikirja julkaistu lokakuussa 2021 (Otava).
 - Vaihtoehtoiset käytännöt, mutta myös omien perinteiden avaaminen
 - Sävy ja ilme – miten kuolemasta saa puhua, miltä asiat näyttävät? Kuka kuolemasta saa puhua? (Kirjan kansi: Emmi Kyytsönen)
-

Kirjan lähtökohdat 2/2

- Uskontojen moninaisuus/tunnustuksettomuus sekä luterilaisen tapakulttuurin avaaminen
 - Tuhkaamisen yleistyminen
 - Ikääntyvä väestö ja ohut kosketus perimätietoon
-

Äkkikuolema vs. hiipuva elämä

- Voiko kuoleminen olla taito: rauhallinen kuolema, rituaalit ja kuolemanriitit
 - YK:n Kuolevan oikeuksien julistus: huolenpitoa loppuun asti, oikeus saada kysymyksiin rehelliset vastaukset.
 - Tilastot: äkkikuolema vs. hiipuva elämä => vaikutukset valintoihin ja aikatauluun. Pysähtyykö aika?
-

Kuinka selvittää paperisodasta hengissä

- Omainen kohtaa ammattilaiset, tietämättömyys myös ammattilaisten ongelma
 - Kuolemasta kertominen, vainajan säilytys, pesu, pukeminen, arkku, suruliputus
 - Kuolinpesän siivous ja paperisota, termit, sopimukset, raha-asiat, digijäämistö
-

Selvitä itsellesi ainakin nämä

- Hoivatahto, hoitotahto, DNR eli elvytyskielto
 - Hautajaissuunnitelma: tuhkaus vai arkku, uskonto/ei, hautausmaa/sirottelu, ruumiin testamenttaus
 - Edunvalvontavaltuutus!
 - Salasanat, digitestamentti, raha-asiat mietitty
 - Testamentti
 - Perunkirjoitus: perukirja on varallisuusluettelo, kuolinpesän osakasluettelo, veroilmoitus
 - Perinnönjako: jakokirja, perintövero, velka, kieltäytyminen, edunvalvonta, tilin sulkeminen
-

Hautajaiset

- Kuka päättää, aikataulu
 - Rituaalilla on merkitystä ja myös yksityiskohdilla on merkitystä
 - Perinteinen luterilainen siunaustilaisuus: voi tapahtua missä vain
 - Uskonottoman saattaminen: oman maun mukaan
 - Tuhkaaminen: logistiikka, aikataulu, rituaalin muoto
 - Muistojuhla on elämän juhla: mieti ajankohta, paikka, kukat, ohjelma, ilotulitus, auringonkukat, saippuakuplat, tussiterveiset...
 - Arkunkantamisohjeet, valtiolliset hautajaiset, kirkonkellojen symboliikka jne.
-

Muistomerkki ja hauta

- Hautapaikan valinnasta: yksityinen hauta vaatii luvan; joka seurakunnalla on myös tunnustuksettomia hautausalueita
 - Valmiit sirottelupaikat, tuhkaa sirotellessa ei muistomerkkiä
 - Muistojuhlalla on merkitystä, vuodenkierto
-

Sairastamisesta ja surusta

- Kuolema asettuu taloksi pikku hiljaa
 - Sairaalan hyvä potilas
 - Saattohoito, eutanasia, kuoleman hetki: elämää vuoteen äärelle, läsnäoloa
 - Surun vuodenkierto plus fakta: suru on muotoansa muuttava olemisen tila eikä ohimenevä tunne, kriisissä olevaa ihmistä ei saa jättää yksin
-

3 huolta ja 5 faktaa surusta

- 1) meneekö tämä nyt oikein 2) saako näin tehdä 3) olenko ainoa josta tuntuu tältä
 - Viisi faktaa surusta:
 - 1) Suremiseen ei ole oikeaa tai väärää tapaa
 - 2) Surua ei välttämättä pysty jakamaan
 - 3) Toisen surun syvyyttä ei voi tietää
 - 4) Suruprosessi ei välttämättä etene tietyssä järjestyksessä
 - 5) Suru ei lopu vaan muuttaa muotoaan
-

Elämä päättyy, voiko sen hyväksyä?

- Surututkija Mari Pulkkinen: suru ja läheisen menettäminen on väistämätön seuraus siitä, että kiinnymme toisiimme. Menetys on olennainen osa elämää, suremme koska olemme olleet toisillemme tärkeitä.
 - Mitä elämän yöpuolen hyväksymisestä voisi seurata?
 - Harjoitus: oman hautapaikan etsintä
-